

ЈЕЛЕНА Љ. СПАСИЋ¹
УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ФАКУЛТЕТ ПЕДАГОШКИХ НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ, ЈАГОДИНА
КАТЕДРА ЗА ФИЛОЛОШКЕ НАУКЕ

СРЕДСТВА ИСКАЗИВАЊА ЛОКАТИВНОСТИ У НОВИНСКОЈ ВЕСТИ И НОВИНСКОМ ИЗВЕШТАЈУ

САЖЕТАК. У раду се издвајају и описују најчешћа језичка средства исказивања локативности у новинској вести и новинском извештају у српској штампи. Главни циљ рада је да испита улогу коју средства исказивања локативности имају у новинској вести и новинском извештају, односно да утврди жанровску условљеност избора језичких средстава за исказивање статичке локализације. Додатно су испитиване разлике између новинске вести и новинског извештаја у погледу исказивања локативности.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: стилистика; новинска стилистика; новинска вест; новински извештај; локативност.

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Предмет рада² је издвајање и анализа средстава исказивања локативности у новинској вести и новинском извештају. Додатно ћемо указати на места које средства исказивања локативности

¹ jelenaspasic2410@gmail.com

² Рад је написан у оквиру научног пројекта 178014 *Динамика сѝрукѝура савременої срѝскої језика*, који финансира Министарство просвете и науке Републике Србије.

Рад је примљен 28. августа 2018, а прихваћен за објављивање на састанку Редакције Зборника одржаном 3. децембра 2018.

имају у структури новинске вести и новинског извештаја. Новинска вест и новински извештај представљају информативне новинске жанрове у којима се личности, објекти и други ентитети просторног света позиционирају у простору. Из основних одлика новинске вести и новинског извештаја произилази да средства за исказивање категорије места, односно семантичког обележја статичности, позиционiranости у простору заслужују посебну пажњу приликом лингвистичке анализе ових новинских жанрова.

Грађа за анализу ексцерпирана је из штампаних и електронских издања српских новина, која су излазила на територији Републике Србије током једне деценије. Корпус истраживања чини неколико стотина вести и извештаја из новина одабраних или по критеријуму високог тиража или по сензационалистичком начину изношења информација, који доводи до промена у структури информативних жанрова³.

Примарне методе у раду су функционалистичка и лингвостилистичка метода, а додатно је коришћена и компаративностилистичка метода. Основни критеријуми у издвајању и опису језичких средстава за исказивање локализатора су синтаксички, лексички и семантички. Рад представља допринос новинској стилистици, релативно младој дисциплини⁴, а тематика рада може да се подведе и под *линџивистику мегуја*, која се развија у данашње време (Голубовић, 2009, стр. 141).

Вест и извештај представљају фактографске жанрове новинарског функционалног стила (Лукач, 1998, стр. 7) и спадају у главне новинарске жанрове, које одликује стандардна форма као услов за осећај познатог приликом рецепције текста (*Жанрови, новинарски*, 2003). Новински извештај од новинске вести разликује низ језичко-стилских карактеристика, што му обезбеђује статус засебног новинског жанра (Спасић, 2017, стр. 609–628).

Категорија *локаџивносџ* спада у основна просторна значења и стоји у опозицији према категорији *дирекџивносџ* (Pranjković, 2016, стр. 6–17). У оквиру локализма⁵, правца у лингвистичкој анализи, ознаке места су за граматичку и семантичку анализу значајније него друге граматичке категорије, као што су глаголско време, вид, поседовање, које се интерпретирају као да им у

³ То су следеће новине: *Блиц*, *Прес*, *Ало*, *Курир*, *Полиџика*, *Вечерње новосџ* и *Данас*.

⁴ Лингвистичка анализа новинског језика постала је предмет научног интересовања шездесетих година XX века (Zelizer, 2004, стр. 111).

⁵ Оснивачем локализма сматра се Хјелмслев (Localism, 2007).

основи леже „локативна“ обележја (Lokalizam, 1999). За новинску вест и новински извештај посебно је релевантан *стайички аспекти локализације* (Piper, 1997, стр. 24).

Колико нам је познато, исказивање локативности са семантичком компонентом статичности у језику новина није било предмет србистичких студија. Досад је у србистичкој литератури проучавано коришћење прилошких израза са именицом *место* употребљеном у пренесеном значењу (Јањић и Чутура, 2012, стр. 153–167) и статичка просторна локализација у изразима с пренесеним значењем (Јањић и Чутура, 2012, стр. 169–182). У обе наведене студије анализа исказивања просторне локализације проведена је на функционалностилски и жанровски разнородном корпусу, а наша анализа ће показати употребу језичких средстава са значењем локативности у конкретним жанровима публицистичког функционалног стила српског језика.

ЈЕЗИЧКА СРЕДСТВА ЗА ИСКАЗИВАЊЕ ЛОКАТИВНОСТИ У НОВИНСКОЈ ВЕСТИ И НОВИНСКОМ ИЗВЕШТАЈУ

Информација о месту догађаја једна је од основних информација саопштених у лиду новинске вести и новинског извештаја, представља одговор на питање *Где?*, а неретко је исказана и у наслову новинске вести и новинског извештаја. У најчешћа језичка средства за исказивање статичког аспекта локативности у новинској вести и новинском извештају спадају предлошко-падежне конструкције са предлогом у и локативом с топонимом као локализатором⁶, прилози и прилошки изрази, у којима је изостављено именовање локализатора.

ТОПОНИМИ КАО ЛОКАЛИЗАТОРИ У НОВИНСКОЈ ВЕСТИ И НОВИНСКОМ ИЗВЕШТАЈУ

Разграниченост и хијерархичност одлике су сваког текста, а појам границе различито се манифестује у текстовима различитог типа, при чему почетак и крај текстова, као и низ елемената који

⁶ Израз са значењем локализације подразумева постојање објекта локализације, локализатора (као средства локализације) и оријентира (Piper, 1997, стр. 20).

припадају унутрашњој структури текста сигнализирају читаоцу да има посла са текстом и у његовој свести активира одговарајући систем кодова (Lotman, 1976, стр. 90). Насловима новинских вести и новинских извештаја посвећујемо посебну пажњу, јер „[л]окативност као одсуство директивности може бити представљена у структури текста насловом, статичким, пунктуалним под-текстом који је истовремено свој почетак, средина и крај“ (Pirer, 1997, стр. 28). Поред наслова, топониими као средства за исказивање локативности имају важну функцију и у синтаксички издвојеном почетку и на почетку прве реченице новинске вести и новинског извештаја.

Док се информација о времену догађаја релативно ретко јавља у насловима новинске вести и новинских извештаја, информација о месту догађаја честа је у насловима новинских вести и новинских извештаја.

Учесталосту употребе у насловима издвајају се и властите именице, међу којима су антропониими на првом месту по учесталости⁷:

Бранили Џају (*Вечерње новости*, 25. 4. 2008, 13); Завршене истражне радње о убиству Славка Ђурувије (*Данас*, 25. 4. 2008, 4); Мишковић слепо веровао Милки (*Данас*, 21. 7. 2010, рубрика Економија); Бајерн доводи Хуана Иштердеа (*Блиц*, 11. 7. 2014, 40).

Топониими су у насловима на другом месту по учесталости и могу имати функцију локализатора у оквиру предлошко-падежних конструкција са значењем локативности, у којима улогу оријентира најчешће има предлог у, а знатно ређе предлог на⁸. Предлог у је чешћи у позицији оријентира просторне ситуације у односу на предлог на, а главни разлози његове чешће употребе су опажање релације објеката, функционалне особине објекта локализације и принципи визуелне перцепције (Generalova, 2015, стр. 109–114). Уопште, сам појам географског простора представља једну од форми конструисања просторног света у човековој свести (Лотман, 2004, стр. 260). Предлог у с локативом „одређује се где се у унутрашњости нешто налази, збива или врши“ (Стевановић, 1989, стр. 496).

⁷ Проведена анализа део је ширег истраживања у оквиру докторске дисертације *Језичко-стилске карактеристике новинске вести и новинског извештаја*, под менторством проф. др Милоша Ковачевића, одбрањене на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу.

⁸ О семантици предлога с аспекта когнитивне лингвистике в. Kličovac, 2000.

Предлошко-падежне конструкције у којима се предлог у употредава с топонимом у локативу у насловима новинских вести и новинских извештаја служе за исказивање непосредне локализованости са семантичком компонентом унутрашњости⁹.

У насловима новинских вести и новинских извештаја објављеним у српској дневној штампи најфреквентнији топоним у функцији локализатора је *Срдија* (Максимовић, 2016, стр. 106), са значењем локативности употребљен у оквиру предлошко-падежне конструкције с предлогом у, који има функцију оријентира:

Факултети у *Срдији* раде на муфте! (*Курир*, 17. 1. 2012, рубрика Друштво); Страни шпијуни ратују у *Срдији* (*Блиц*, 9. 7. 2014, 2); Љајић у Истанбулу позвао турске привреднике да улажу у *Срдији* (*Полишика*, 24. 8. 2018, рубрика Економија); Американци истражују древно насеље у *Срдији* (*Блиц*, 27. 8. 2018, рубрика Друштво); У Србији се годишње обави најмање 16.000 абортуса, стручњаци кажу да их има много више (*Курир*, 27. 8. 2018, рубрика Друштво).

У вестима и извештајима налазимо честу употребу ојконима (назива насељених места), а у насловима новинских вести и новинских извештаја најфреквентнији је астионим (назив града) *Београд* (Максимовић, 2016, стр. 33), као у примерима:

Путници ће у Београд ускоро долазити на нову аутобуску станицу (*Прес*, 12. 10. 2018, рубрика Београд); Београд привлачан страним улагачима (*Вечерње новости*, 17. 10. 2018, рубрика Београд); Београд добија још један тржни центар (*Полишика*, 18. 10. 2018, рубрика Београд); Обележен Дан ослобођења Београда (*Полишика*, 20. 10. 2018, рубрика Друштво); Златне одбојкашице стигле у Београд (*Полишика*, 21. 10. 2018, рубрика Спорт).

И други топоними у насловима новинских вести и новинских извештаја имају функцију просторне локализације догађаја са значењем статичности (Максимовић, 2016, стр. 33), јер се град у човековој свести перципира као затворен простор (Лотман, 2004, стр. 296):

Тадић на челу протеста демократа у *Новом Саду* (*Ало*, 27. 10. 2013, 8); Ухапшен Станко Суботић у *Москви* (*Данас*, 29. 4. 2008, 1); Ухапшен осумњичени за пљачку мењачнице у *Крајујевцу* (*Вечерње новости*, 31. 8. 2018, рубрика Хроника).

⁹ Непосредна локализованост подразумева да се објекат локализованости у целини или делимично налази у простору локализатора (Пипер и др., 2005, стр. 727).

Предлошко-падежне конструкције са топонимом као локализатором у насловима новинских вести и новинских извештаја ређе имају за оријентир предлог *на*, а разлог томе је и тај што се предлог *на* ређе употребљава с називима насељених места:

Сабор трубача на Златибору (*Курир*, 20. 7. 2010, рубрика Србија); Трубачки спектакл на Власини (*Курир*, 7. 7. 2010, 15); Британски министар, који је био у Кфору, импресиониран „променама на Косову“ (*Полиџика*, 30. 11. 2017, рубрика Политика); Вучић о нелегалној градњи на Копаонику: Поступаћемо у складу са законом (*Блиц*, 9. 8. 2018).

Поред јављања у оквиру предлошко-падежних конструкција у наслову новинских вести и новинских извештаја топоним може вршити функцију локализатора и у оквиру просторне локализације издвојене цртом од текста новинске вести и новинског извештаја или на почетку прве реченице вести или извештаја. Одговор на питање *где?* стоји на почетку вести ако је место одигравања најважније у вести (Славковић, 1975, стр. 148).

Напуштање праксе везивања просторно-временског оквира за време писања текста у тексту новинске вести и новинског извештаја већ је истакнуто приликом анализе исказивања временског оквира у вести и извештају (Чутура и Спасић, 2016, стр. 6–8).

Иако се у журналистичкој литератури препоручује истицање информације о месту на почетку вести, када је она од великог значаја за јавност (Рајнвалд, 1988, стр. 49), током последњих година у српској штампи, и не само у њој¹⁰, све се ређе јавља устаљени почетак који садржи информацију о месту дешавања догађаја, јер углавном изостаје просторно-временски оквир који није синтаксички везан, док је просторна локализација која није синтаксички везана за текст новинске вести и новинског извештаја нешто чешћа, као у примерима:

БЕОГРАД – Председнички кандидат СРС-а Томислав Николић позвао је јуче премијера Војислава Коштуницу да се определи између пута који нуди он и пута који нуди Борис Тадић (*Прес*, 19. 12. 2007, 6); БЕОГРАД – Туристичка организација Београда (ТОБ) објавила је данас да је завршила са израдом прве фазе тродимензионалне (ЗД) мапе града Београда (*Полиџика*, 30. 7. 2012, рубрика Београд); Крагујевац – Уместо јужне и северне, на које чека 30 година, овај град је

¹⁰ Нове развојне тенденције у устаљеним елементима новинских текстова уочене су у оквиру новинарске стилистике словеначког језика (Kalin Golob, 2006, стр. 660).

у међувремену, силом прилика, добио друге две обилазнице: прва води преко Кнића, Бумбаревог Брда, Топонице и Бара до пута за Горњи Милановац, а друга је, заправо, узак сеоски пут кроз Мале Пчелице (*Полиџика*, 30. 7. 2012, рубрика Србија).

У првој реченици вести или извештаја често се на почетној позицији налази предлошко-падежна конструкција са предлогом у и локативном синтагмом у чији састав улази топоним. Адвербијалну одредбу места као део информативног оквира налазимо на почетку прве реченице краћих вести, а овим средством за исказивање локативности сигнализира се озбиљан тон и висока информативност (Максимовић, 2016, стр. 235):

У центру Чачка јуче је отворена нова топлана, чија је изградња коштала 1,3 милиона евра и финансирана је из донације Европске агенције за реконструкцију (Прес, 19. 12. 2007, 17); У ашару села Брзан код Бањочине крагујевачка криминалистичка полиција открила је више засада са индијском конопљом (Полиџика, 16. 8. 2013, 9); У каџели Српске њаџријаршије, посвећеној Светом Симеону Мироточивом, јуче је служена Света архијерејска литургија, коју је одржао митрополит црногорско-приморски Амфилохије (Полиџика, 6. 11. 2007, 8).

Предлошко-падежне конструкције с топонимом као локализатором честе су у насловима новинских вести и новинских извештаја, који су важан подоблик новинарског изражавања, јер уводе читаоца у главне информације (Mladenov, 1980, стр. 36), док се употреба топонима као синтаксички невезаног почетка текста новинске вести и новинског извештаја јавља ређе¹¹. Оваква дистрибуција топонима условљена је избором корпуса, јер регионална и локална штампа нису предмет анализе, већ искључиво новине које излазе на територији Србије. Ситуативни оријентир најчешће је предлог у, док се предлог на у позицији оријентира у изразима за исказивање статичког аспекта локализације у насловима новинских вести и новинских извештаја јавља знатно ређе, јер се град и држава перципирају као затворен простор.

¹¹ „У оба жанра најфреквентнији топоним је Србија, по броју примера следи Београд, а Европа и Косово јављају се доста ређе. Поред ова три топонима, који су најчешћи у нашем корпусу у вестима и извештајима регионалног значаја налазимо бројне топониме, док микротопониме налазимо знатно ређе“ (Максимовић, 2016, стр. 93).

ПРИЛОЗИ СА ЗНАЧЕЊЕМ ПРОСТОРА КАО СРЕДСТВО ИСКАЗИВАЊА ЛОКАТИВНОСТИ У НОВИНСКОЈ ВЕСТИ И НОВИНСКОМ ИЗВЕШТАЈУ

У случају исказивања локативности употребом прилога са значењем простора изостављено је именовање локализатора, који се идентификује преко контекста или ситуације у којој је реченица употребљена (Piper, 1997, стр. 21). Примера ради, „српски заменички прилог овде, са значењем 'у близини говорног лица' означава истовремено и локализатор (говорно лице) и оријентир (простор у близини локализатора)“ (Piper, 1997, стр. 21). За новинске вести и новинске извештаје није карактеристична егзофорична референција, односно деиктичко упућивање прилогом на ванјезичку ситуацију (Egzofora, 1999, стр. 81). Дистрибуција прилога у новинским вестима и новинским извештајима била је предмет ширег истраживања, а овде ћемо указати на главне закључке о употреби прилога са просторним значењем као средства исказивања локативности:

„Ако изузмемо прилоге са просторним значењем који функционишу као везници, прилози у категорији места јављају се у новинском извештају углавном у оквиру туђег говора, док их у новинским вестима готово никада не налазимо. Жанр извештаја, у коме се детаљније извештава о неком догађају, карактерише чешћа употреба управног говора у ком је могућа употреба прилога *џу*, *где*, *шамо*, *негде*, *ионегде*, *груде*. Сам ауторски (новинарев) текст ни у извештају не садржи ове прилоге, јер је за извештај као и за новинску вест карактеристична прецизна просторна локализација догађаја која се даје на самом почетку текста“ (Максимовић, 2016, стр. 145).

Употребу прилога у оквиру туђег говора у тексту новинског извештаја, као ретког примера егзофоре у жанру извештаја, илуструјемо неколиким примерима:

„Тамо (у затворима) је 639 људи“, рекао је Лукашенко новинарима (Политика, 20. 10. 2010, Свет); А прекупци опет предњаче, понегде дају и до 180 динара за сорту „виламет“, а чак 220 за „микер“ – истиче Ненадић, па наставља: (Политика, 24. 7. 2010, Економија); Докле год сте ту, ви сте наша брига и наша обавеза (Политика, 3. 11. 2018, Друштво).

Прилози су ретко употребљени као средство исказивања локативности у новинској вести, док се у тексту новинског извештаја могу јавити у оквиру туђег говора.

ПРИЛОШКИ ИЗРАЗИ СА ЗНАЧЕЊЕМ МЕСТА КАО СРЕДСТВО ИСКАЗИВАЊА ЛОКАТИВНОСТИ У НОВИНСКОЈ ВЕСТИ И НОВИНСКОМ ИЗВЕШТАЈУ

Прилошки изрази¹² са значењем места у новинској вести и новинском извештају најчешће имају значење статичности, односно исказују категорију места и то најчешће у примарној, локативној форми са предлогом *на*, и то најчешће именица *место*, као основна лексема „која изражава категоријалну семантику у најширем, неутралном, основном значењу и у оквиру прилошког израза функционише као експонент архисемског значења“ (Јањић и Чутура, 2012, стр. 153), док се именице *првостор* и *подручје* ређе јављају као носиоци основног својства у прилошким изразима.

Полисемична именица *место* као управна реч синтагме у оквиру прилошког израза у новинској вести и новинском извештају најчешће има значење позиције у социјалном простору, када се „односи на радно место у систему који подразумева одређену хијерархију, и у тој хијерархији истакнуту позицију“ (Јањић и Чутура, 2012, стр. 165), а честа је и са значењем рангирања, када је као детерминатор употребљен *први* или неки други редни број, па је реч о специфичном значењу градуелне вертикале (Piper, 1997, стр. 95).

Пренесено значење израза са примарно просторним значењем реализовано је најчешће лексемом *место* у значењу *служба*, *зайослење* или *положај*, *функција* (Максимовић, 2016, стр. 173). Шире истраживање употребе прилошких израза са значењем места у новинским вестима и новинским извештајима показало је да су у нашем корпусу најзаступљенији „локативни изрази *на X месту* чији је обавезни детерминатор редни број, који су најчешћи у ве-

¹² Прилошки изрази представљају функционално-семантичке еквиваленте прилога и чести су у специјалним стиловима, а у синтагматском типу модела декомпоновање прилога за резултат има именицу којом се експлицира „*оштрије својство* појма денотираног прилогом и придев или заменицу у функцији обавезног детерминатора“ (Чутура, 2007, стр. 194).

стима и извештајима спортске тематике, али их налазимо и у текстовима са другим темама“ (Максимовић, 2016, стр. 173), као што показују примери:

Нови миљеник немачке публице Себастијан Фетел био је тек на 11. месџу, али је са три позиције слабије пласираним колегом Марком Вебером знатно поправио време на другом тренингу (Блиц, 23. 7. 2010, 23); Мекларен ни током друге вожње није одушевио након што је Хамилтон завршио на седмом, а Џенсон Батон на 15. месџу (Блиц, 23. 7. 2010, 23); Према подацима канцеларије УН за борбу против криминала и наркотика (УНОДЦ) за 2017. годину, албанске нарко банде су на њрвом месџу на свету по шверцу марихуане и хероина, а на њрећем по трговини кокаином (Полиџика, 28. 10. 2018, Регион).

Прилошки изрази спадају у средства исказивања локативности у новинској вести и новинском извештају, а најчешће су реализовани у локативној форми с именицом месџо као носиоцем значења статичности, са значењем рангирања, односно позиције у одређеној хијерархији.

ЗАКЉУЧАК

Најтипичнија средства исказивања локативности у новинској вести и новинском извештају представљају предлошко-падежне конструкције с топонимом као локализатором, док се прилози и прилошки изрази користе за исказивање статичке локализованости у новинском извештају, у ком се основна информација често проширује преношењем изјава.

Анализа је показала да средства исказивања локативности са топонимом као локализатором у новинској вести и новинском извештају најчешће исказују статичку локализованост, са специфичним значењем унутрашњости или смештања објекта локализације унутар граница појма означеног локализатором. Средства исказивања локативности у којима се топоним налази у улози локализатора имају важно место у структури новинске весте и новинског извештаја, јер се везују за сам почетак текста, дакле за позицију којом се читалац уводи у главне информације, било да је реч о наслову, синтаксички неvezаном почетку текста новинске весте и новинског извештаја или почетку прве реченице самог текста. У оба жанра најфреквентнија је употреба топонима Србија у својству локализатора, мање фреквентан топоним је Београд. Ређе јављање топонима регионалног карактера и микротопонима условљено је избором корпуса. Догађаји, лица и

радње о којима се извештава ситуирају се на почетку текста новинске вести и новинског извештаја у границе града, области, државе или континента, чиме се одређује регионални, обласни, државни или шири значај главне новости саопштене у новинској вести или новинском извештају. Ситуативни оријентир у предлошко-падежним конструкцијама у којима се топоним налази у улози локализатора најчешће је предлог *у*, док се предлог *на* у позицији оријентира у изразима за исказивање статичког аспекта локализације у насловима јавља знатно ређе, јер се град, област, држава и континент перципирају као затворен простор.

Прилози са просторним значењем, изузимајући прилоге који функционишу као везници, у новински извештај улазе преношењем туђег говора. Прилошки изрази са значењем статичности јављају се у новинским вестима и новинским извештајима најчешће у локативној форми и у пренесеном значењу. У новинским вестима и новинским извештајима нашег корпуса најчешће налазимо именицу *месѠо* као управну реч синтагме у оквиру прилошког израза, и то са значењем позиције у оквиру градуелне вертикале.

ИЗВОРИ

Alo!: *najveće dnevne novine u Srbiji*. Београд: Alo novine.

Blic. Београд: Ringier Axel Springer.

Вечерње новости. Београд: Компанија Новости.

Danas. Београд: Dan Graf.

Kurir. Београд: NIP Vesti dana.

Политика. Београд: Фонд Ридникар.

Прес. Београд: NPC International.

www.alo.rs

www.blic.rs

www.danas.rs

www.kurir-info.rs

www.novosti.rs

www.politika.rs

www.pressonline

- ЛИТЕРАТУРА Голубовић, Б. (2009). Употреба нестандартне лексикуе у светлу савремених друштвених кретања на примеру новинског стила српске штампе. У: Д. Бошковећ (ур.), *Српски језик, књижевност, уметност* (141–160). Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет.
- Жанрови, новинарски. (2003). У: Д. Бурић (ур.). *Новинарски лексикон* (стр. 107). Београд: УМ Маркетинг Прес, Вечерње новости.
- Јањић, М. и Чутура, И. (2012). *Просјор, време, друштво – сусрећи у језику: изабрани олеги из савремене српистике*. Јагодина: Педагошки факултет.
- Кликовац, Д. (2004). *Меџафоре у мишљењу и језику*. Београд: Чигоја штампа.
- Лотман, Ј. (2004). *Семиосфера*. Нови Сад: Светови.
- Пипер, П. и др. (2005). *Синџакса савременога српског језика. Просја реченица*. Београд: Институт за српски језик САНУ, Београдска књига, Матица српска.
- Максимовић, Ј. (2016). *Језичко-стилистичке карактеристике новинске весте и новинског извештаја* (одбрањена докторска дисертација). Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац.
- Спасић, Ј. (2017). Диференцијалне језичко-стилистичке карактеристике новинског извештаја. *Српски језик: студије српске и словенске*, 22 (1), 609–628.
- Стевановић, М. (1989). *Савремени српскохрватски језик I*. Београд: Научна књига.
- Чутура, И. (2007). О декомпоновању прилога у научном функционалном стилу. У: Р. Симић (ур.), *Српски језик, књижевност и уметност* (193–204). Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет.
- Чутура, И. и Спасић, Ј. (2016). Средства исказивања временског оквира у новинској весте и новинском извештају, *Зборник радова Филозофског факултета*, 46 (4), 3–22.
- Egzofora. (1999). У: К. Дејвид (ур.). *Enciklopedijski rečnik moderne lingvistike* (2nd. Ed., p. 201). Београд: Nolit.
- Kalin Golob, M. (2006). Stylistics of journalism and journalistic style: from the first daily newspapers to the tabloidisation of the media. *Slovensko jezikoslovje danes = Slovenian linguistics today*, 54 (4), 281–292, 655–667.
- Klikovac, D. (2000). *Semantika predloga*. Београд: Filološki fakultet.
- Kordić, S. (2003). Prilozi ovd(j)e/tu/ond(j)e, ovamo/tamo/onamo, ovuda/tuda/onuda. *Južnoslovenski filolog*, LIX, 81–103.
- Generalova, L. M. (2015). On Functional Peculiarities of Locative Prepositions As Means of Spatial Relationships Expression in the German Language. *Vest-*

- nik Volgogradskogo Gosudarstvennogo Universiteta. Seria 2. *Âzykoznanie*, 28 (4), 109–114. doi:10.15688/jvolsu2.2015.4.13
- Lokalizam. (1999). U: K. Dejvid (ur.). *Enciklopedijski reĉnik moderne lingvistike* (2nd. Ed., p. 201). Beograd: Nolit.
- Localism. (2007). In: P. H. Matthews (Ed.). *The concise Oxford Dictionary of Linguistics* (2nd. Ed., p 230). London: Oxford University Press.
- Lotman, J. (1976). *Struktura umetniĉkog teksta*. Beograd: Nolit.
- Lukaĉ, S. (1998). Objektivno i subjektivno. U: N. Todorović (ur.), *Savremeno novinarstvo* (7–13). Beograd: Fakultet političkih nauka.
- Mladenov, M. (1980). *Novinarska stilistika*. Beograd: Naučna knjiga.
- Piper, P. (1997). *Jezik i prostor*. Zemun–Beograd: Biblioteka XX vek – Ćigoja štampa.
- Pranjković, I. (2016). Prostorne opozicije. *Proceedings Of The Sarajevo Philology Meetings / Sarajevski Filološki Susreti*, 3 (1), 9.
- Rajnvajn, Lj. (1988). *Stvaralaštvo novinara*. Beograd: Naučna knjiga.
- Slavković, D. (1975). *Osnovi novinarstva i informisanja*. Beograd: Radniĉka štampa.
- Zelizer, B. (2004). *Taking Journalism Seriously News and the Academy*. London: Sage.

JELENA LJ. SPASIĆ

UNIVERSITY OF KRAGUJEVAC
FACULTY OF EDUCATION, JAGODINA
DEPARTMENT OF PHILOLOGY

SUMMARY

MEANS OF EXPRESSING LOCATIVITY IN PRESS NEWS AND REPORTS

This paper analyses the most frequent linguistic means of expressing locativity in news and reports in daily print media. The analysis has been conducted on concrete linguistic excerpts from Serbian newspapers published throughout Serbia. The aim of the paper is to show characteristics of expressing locativity in contemporary Serbian newspapers. Furthermore, the paper also aims to determine the differences between the two journalistic formats (news and reports) by the choice of spatial expressions with static meaning. The research is a contribution to journalism stylistics, more precisely to the Serbian language newspaper stylistics, it also contributes to the study of linguistic and stylistic characteristics of non-literary texts.

The most frequent linguistic means of locativity in news and reports are expressions with toponyms, adverbs, and adverbial phrases.

KEYWORDS: stylistics; journalism stylistics; news; news report; locativity.

Овај чланак је објављен и дистрибуира се под лиценцом Creative Commons Ауторство-Некомерцијално Међународна 4.0 (CC BY-NC 4.0 | <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

This paper is published and distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial International 4.0 licence (CC BY-NC 4.0 | <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).